

Попова Юлия Александровна
студент(ка) ПО CAO - 21
Северо-Восточный федеральный
университет им. М.К. Аммосова
г. Якутск

**АЛЕКСЕЙ БРОДНИКОВ ХОҠООННОРУГАР ТЫЛБААСТАРЫН
ЫРЫТЫЫ**

Аннотация: Алексей Бродников хоҠооннорун тылбааһын чинчийи саҠа поэзията сайдарыгар, ону таһынан оҠо аймах суруйааччы туһунан билиитэ-көрүүтэ үрдүүрүгэр, айымньыларын ааҠарыгар интэриэһэ үрдүүрүгэр туһалаах, наадалаах.

Ключевые слова: тылбаас, поэзия, Алексей Бродников

Popova Yulia Alexandrovna
student (s) PO CAO - 21
North-Eastern Federal University
named after M.K. Ammosova Yakutsk

STUDY OF TRANSLATION OF POEMS BY ALEKSEI BRODNIKOV

Abstract: In our research work, we studied the construction of the translation of the poem by Alexei Brodnikov.

Keywords: poetry, Alexey Brodnikov, Yakut literature

Алексей Бродников хоҠооннорун тылбаастарын ырытан холонуом. Ол курдук, “Хаһыат”, “Хара муора”, “Бинтиэпкэбэр” хоҠоону нуучча буйун-суруйааччыта С.Шевков Кыайыы 30 сылыгар анаан, бэчээккэ 1975 сыллаахха таһаарбытын буллум. А.Бродников ЧурапчытааҠы училещаны 1942с. бүтэрээт, сэриилэхэр армияҠа ынырыллыбыта. Эдэр киһи 1943 сыллаахха 20-с хайыһар биригээдэтин састаабыгар киирэн, өстөөхтөрүн Старай Русса куораты ылар иһин кыргыһыыга кыттыбыта. Кулун тутар 16 күнүгэр Лобать өрүһү туорааһын кэмигэр уна атаҠар бааһырбыта, госпитальга эмтэнэн

үтгээрээт, маннайгы охсуулаах армия сэриилэринийн Смоленской аннынаабы кыргыһы уотун-төлөнүн аннынан ааспыта. Ити кыргыһылартан биирдэстэригэр ыам ыйын 4 күнүгэр иккистээн икки атабар тэнинэн ыарахан бааһырыны ылбыта. Салгымтыалаах эмтэни күннэрэ-дьыллара сағваламмыттара. Бу кэмгэ кинини поэзиянан дьарыктаныыта өрүһүйбүтэ. Биир оннук хоһоонунан “Бинтиэпкэ” буолар.

Моей винтовке	Бинтиэпкэбэр
Вышла ты из-под резца 2-1-1-1-2 (7)	Хаһан эрэ доҕордоспут 2-1-4 (7)
Токаря толкового, 3-4 (7)	Хайҕаллаах мин бинтиэпкэм, 3-1-3 (7)
Номерная, образца 3-2-1-1 (7)	Умнупут быдан дьыл буолбут 3-2-1-2 (8)
Тысяча... такого-то. 3-3-1 (7)	Уоттаах сэрии кэнниттэн. 2-2-3 (7)
И на вспыхнувшей войне, 1-1-3-2 (7)	Эн кэлбитин улуу завод 1-3-2-2 (8)
На войне невиданной, 1-2-4 (7)	Эһсэр кутаа суһуттан, 2-2-3 (7)
Неспроста была ты мне 3-2-1-1 (7)	Отгон мин – хотугу норуот 2-1-3-2 (8)
Старшиною <i>выдана</i> . 4-3 (7)	Олонхотун уһуттан... 4-3 (7)
Ни окопы не спасут, 1-3-1-2 (7)	Окуопаҕа муустаах хаарга 4-2-2 (8)
Ни бойница узкая, 1-3-3 (7)	“Олохпут” бииргэ этэ, 3-2-2 (7)
Если сдружатся якут 2-3-2 (7)	Бэл дохсун уордаах буурҕаҕа 1-2-2-3 (8)
И винтовка русская. 1-3-3 (7)	Бэриммэппит баар этэ. 4-1-2 (7)
Фрицу пуля – прямо в глаз, 2-2-2-1 (7)	Өлөрсүһэн баран өлөр 4-2-2 (8)
Отвилась веревочка... 3-4 (7)	Өстөөбүг да сүр өйдөөх, 3-1-1-2 (7)

Эх, была ты в самый раз 1-2-1-2-1 (7)	Тыһыынчата ытыллан көр, - 4-3-1 (8)
По руке, винтовочка! 1-2-4 (7)	Тыыннын быһыан да сөптөөх. 2-2-1-2 (7)
Свыкшись с жизнью фронтовой 2-2-3 (7)	Ол эрээри сидьин сиэмэх 1-3-2-2 (8)
И затвором лязгая, 1-3-3 (7)	Ордуо суоҕун билэрбит, 2-2-3 (7)
Я с тобою, как с женой, 1-3-1-2 (7)	“Элбэрээхтиэх” эрэ кэрэх – 4-2-2 (8)
Изъяснялся ласково: 4-3 (7)	“Ээх-ээҕин” этитэрбит. 1-2-4 (7)
«Есть уздечка у коня, 1-3-1-2 (7)	Онно буолтун бу бинтиэпкэм - 2-2-1-3 (8)
Аромат у яблочка, 3-1-3 (7)	Миэхэ сүрэхтээх быарым - 2-3-2
Свет у звезд, а у меня 1-1-1-1-1-2 (7)	Охсуһууга, тыйыс кэмнэ 4-2-2 (8)
Ты – пятизарядочка...» 1-6 (7)	Мин эрэллик тутарым. 1-3-3 (7)
Срезав «аса» наповал 2-2-3 (7)	Үрүн күммүн кэтэхэммин, 2-2-4 (8)
В поединке длительном, 4-3 (7)	Үгүстүк сото-сууя, 3-2-2 (7)
Я тебе слова шептал 1-2-2-2 (7)	Этэр этим сипсийэммин, 2-2-4 (8)
Тонот доверительным: 2-5 (7)	Эйиэхэ ымманыа: 3-4 (7)
«Вот закончим воевать, 1-3-3 (7)	Хоту халлаан тын кырыыта 2-2-1-3 (8)

Алексей Бродников “Бинтиэпкэбэр” диэн хоһооно киһи кутун-сүрүн таарыйардык суруллубут. Бу хоһоонно саха саллаатыгар бинтиэпкэтэ эрэллээх саамай чугас доҕоро буолара олус арылхайдык арыллар. Уоттаах сэрии ортотугар бинтэпкэтэ суох - эн буйун буолбатаххын. Саллаат сытыы харахтаах бэргэн ытааччы биэстэ эстэр бинтиэпкэтин кытта чугастык

добордоспуга, өйдөспүтэ, куруук бииргэ буолара бэргэнник ойууланар. Кини сэрииттэн тыыннаах ордон, дойдутугар эргиллэригэр бүк эрэнэрэ көстөр:

“ – Ийээ, көтөн-мөбөн тийийэм

Икки көмүс мэтээллээх,”

онтон тылбааһыгар:

“«Вот закончим воевать.

И в селе, за далями,

Пусть меня увидит мать.

Целого, с медалями

Алексей Бродников “Бинтиэпкэбэр” хоһоонун нуучча улуу суруйааччыта С.Шевков “Моей винтовке” диэн нууччалыы тылбаастаабыта. Иккиэн буйун-суруйааччылар буолан үгүстүк алтыһаллара, добордоһоллоро биллэр. Бииргэ түспүт хаартыскалара ону туоһулуур.

Использованные источники

1. А. Бродников «Кыырайа көт, кынаттаах атым». Саха сиринээҕи кинигэ издательствота. Дьокуускай, 1984.
2. А. Бродников «Чэрэкээттэ». Дьокуускай. Бичик, 2002.
3. А. Бродников «Үчүгэйиэн дойду сирэ!». Дьокуускай. Бичик, 1997.
4. Алексей Бродников. Айылгы туонабар. Якутскай: кинигэ изд-та, 1987с.
5. С.А. Бродникова, С.А. Попов «Ахтылҕан кутаата». Дьокуускай. Бичик. 2005.
6. С.И. Тарасов «Үлэ үөрүүтэ». Дьокуускай, 1984
7. Сомоҕо. Сүрэх сөбүрүөбэт иэйиитинэн... Дьокуускай “Бичик”, 2002.
8. Н.И. Дьячковскай «Чурапчы буйун учууталлара». Дьокуускай. К «Дани Алмас», 2010.